

Sygn. akt *IV U 172/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Beata Bury

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Pokrzywa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 lipca 2021 r. w R.

sprawy z wniosku **Z. M.**

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o dodatek dla sieroty zupełnej, wysokość renty rolniczej i rentę rodzinną z ubezpieczenia społecznego rolników na skutek odwołania **Z. M.**

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 30.12.2020r. znak (...)

i z dnia 01.02.2021r. znak (...)

I. oddala odwołania,

II. przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Rzeszowie) na rzecz radcy prawnego K. K. kwotę 221,40 zł (słownie: dwieście dwadzieścia jeden złotych 40/100) brutto tytułem wynagrodzenia dla pełnomocnika ustanowionego z urzędu.-

Sygn. akt IV U 172/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 lipca 2021 r.

Decyzją z dnia 30 grudnia 2020 r. znak:(...)Prezes KRUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników dokonał przeliczenia renty rodzinnej rolniczej wnioskodawcy **Z. M.** po zmarłym w dniu 15 września 2015 r. **W. M.** w kwocie przysługującej do wypłaty 2.438,12 zł. Wraz z rentą rodzinną mają być wypłacane: dodatek dla sierot zupełnych w wysokości 432,12 zł i renta socjalna w wysokości 1.200,00 zł.

W uzasadnieniu powołał się na art. 29 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, art. 31 ust. 1 i ust. 2 ustawy z 1990 r. i art. 76 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak również art. 31 ⁹ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Decyzją z dnia 1 lutego 2021 r. znak: (...) Prezes KRUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników dokonał przeliczenia z urzędu renty rodzinnej rolniczej wnioskodawcy Z. M. po zmarłym w dniu 15 września 2015 r. W. M., począwszy od 1 marca 2020 r., w kwocie przysługującej do wypłaty 1.025,00 zł. Wraz z rentą rodzinną ma być wypłacana renta socjalna w wysokości 1.200,00 zł.

W uzasadnieniu powołał się na art. 29 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, art. 30 ust. 2 ustawy z 1990 r. i art. 68 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak również art. 31 ⁹ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

W odwołaniach od decyzji, wnioskodawca wnosił o:

- przyznanie dodatku dla sieroty zupełnej od dnia śmierci ojca, tj. 15 września 2015 r.,
- przyznanie renty rodzinnej od dnia śmierci ojca, tj. 15 września 2015 r.,

W uzasadnieniach powoływał się na chorobę i samotność, które uniemożliwiały mu wystąpienie o powyższe świadczenia wcześniej.

W odpowiedzi na odwołania Prezes KRUS wniósł o ich oddalenie. Wskazał, że wnioskodawca nabył prawo do dodatku dla sieroty zupełnej po śmierci obojga rodziców, w tym matki T. M., tj. dopiero w 2020 r., jak również z uwagi na posiadanie prawa do renty rodzinnej rolniczej. Odnosząc się do renty rodzinnej rolniczej, argumentował, że wnioskodawca nie może ubiegać się o świadczenie od daty śmierci ojca, z uwagi na treść art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. M. – ojciec wnioskodawcy – zmarł w dniu (...)

T. M. – matka wnioskodawcy – zmarła w dniu (...)

Z. M. jest trwale całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym w trakcie nauki szkolnej, na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej KRUS z dnia 19 listopada 2020 r. Jest również osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym.

Decyzją z dnia 1 grudnia 2020 r. (...) ww. przyznano prawo do renty rolniczej rodzinnej w wysokości 1.025,00 zł od dnia 1 czerwca 2020 r.

W dniu 22 grudnia 2020 r. wnioskodawca wystąpił o dodatek dla sieroty zupełnej ze względu na zgon obojga rodziców.

Decyzją z dnia 30 grudnia 2020 r. znak: (...) Prezes KRUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników dokonał przeliczenia renty rodzinnej rolniczej wnioskodawcy Z. M. po zmarłym w dniu (...) r. W. M. w kwocie przysługującej do wypłaty 2.438,12 zł, od dnia 1 lutego 2021 r. Wraz z rentą rodzinną mają być wypłacane: dodatek dla sierot zupełnych w wysokości 432,12 zł i renta socjalna w wysokości 1.200,00 zł.

Na skutek odwołania wnioskodawcy, decyzją z dnia 1 lutego 2021 r. znak: (...) Prezes KRUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników dokonał przeliczenia z urzędu renty rodzinnej rolniczej wnioskodawcy Z. M. po zmarłym w dniu (...) r. W. M., począwszy od 1 marca 2020 r., w kwocie przysługującej do wypłaty 1.025,00 zł. Wraz z rentą rodzinną ma być wypłacana renta socjalna w wysokości 1.200,00 zł. Ww. decyzja uwzględniała brzmienie art. 31⁹ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych

z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (poz. 1842). Wyrównanie za okres od 1 marca do 31 maja 2020 r. zostało wypłacone wraz ze świadczeniem za luty 2021 r.

Decyzją z dnia 4 lutego 2021 r. znak: (...) Prezes KRUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ponownie dokonał przeliczenia z urzędu renty rodzinnej rolniczej wnioskodawcy Z. M. po zmarłym w dniu (...) r. W. M., poczynszy od 1 lutego 2021 r., w kwocie przysługującej do wypłaty 2.438,12 zł. Wraz z rentą rodzinną mają być wypłacane: dodatek dla sierot zupełnych w wysokości 432,12 zł i renta socjalna w wysokości 1.200,00 zł.

(dowód: akta rentowe wnioskodawcy)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o dowody z dokumentów w aktach sprawy oraz w aktach ubezpieczeniowych, których treść i forma nie budziły wątpliwości i nie były kwestionowane przez strony postępowania. Jednocześnie rzeczowy materiał dowodowy sąd uznał za wystarczający do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2021 r., poz. 266), renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny zmarłego:

- 1) emeryta lub rencisty mającego ustalone prawo do emerytury albo renty rolniczej z ubezpieczenia;
- 2) ubezpieczonego, który w chwili śmierci spełniał warunki do uzyskania emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy; przyjmuje się, że był on całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym (ust. 1).

Do renty rodzinnej są uprawnieni następujący członkowie rodziny zmarłego: m.in. dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione (pkt 1) – jeżeli spełniają warunki do uzyskania takiej renty w myśl przepisów emerytalnych.

Zgodnie z art. 30 ust. 1-2 ww. ustawy, wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna renta rodzinna. Jeżeli do renty rodzinnej uprawniona jest jedna osoba, renta wynosi 85% emerytury podstawowej ze zwiększeniem o: 1) 50% nadwyżki - ponad kwotę emerytury podstawowej - emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, jaka przysługiwała zmarłemu w chwili śmierci, albo 2) 50% części składkowej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, która przysługiwała lub przysługiwałaby zmarłemu w chwili śmierci - z tym że renta rodzinna nie może być niższa od emerytury podstawowej. Renta rodzinna nie może być wyższa od kwoty świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu, i nie może być niższa od emerytury podstawowej (ust. 4a). Wysokość renty rodzinnej ustala się za pomocą wskaźnika wymiaru (ust. 5).

Z art. 31 ustawy wynika, że do renty rodzinnej przysługuje dodatek przewidziany w art. 27 ust. 1 oraz dodatek dla sieroty zupełnej. Dodatek dla sieroty zupełnej przysługuje w wysokości określonej w przepisach emerytalnych.

Z odesłania do przepisów emerytalnych wynika, że zgodnie z art. 68 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 291), zwanej dalej „ustawą emerytalną”, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Z kolei, art. 76 ww. ustawy stanowi, że jeżeli do renty rodzinnej uprawniona jest sierota zupełna, przysługuje jej dodatek dla sierot zupełnych. Dodatek, o którym mowa w ust. 1, wynosi 450,44 zł (obecnie – przyp. Aut.) miesięcznie. Kwotę dodatku, o którym mowa w ust. 2, podwyższa się przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent od miesiąca, w którym przeprowadzana jest waloryzacja.

Istotne znaczenie ma również art. 31zy⁽⁹⁾ ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (poz. 1842) - (dalej: „ustawa covidowa”). I tak, osobom, które w okresie 30 dni po ustaniu obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii związanych z COVID-19 zgłoszą wniosek o przyznanie, ponowne ustalenie wysokości lub podjęcie wypłaty emerytury, renty lub innego świadczenia o charakterze długoterminowym, do którego przyznania właściwy jest organ rentowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczenia, prawo do świadczenia w ponownie ustalonej wysokości lub wypłata świadczenia przysługuje, na ich żądanie wyrażone w formie oświadczenia, od dnia, w którym zostały spełnione warunki do przyznania, ponownego ustalenia wysokości lub podjęcia wypłaty świadczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia 1 marca 2020 r. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytur i rent, o których mowa w art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568, 1222 i 1578) i w art. 16 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020 r. poz. 517) oraz do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. 303).

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do żądania przez wnioskodawcę Z. M. dodatku dla sieroty zupełnej oraz renty rodzinnej rolniczej od daty śmierci jego ojca, tj. (...)

Żądanie dotyczące dodatku dla sieroty zupełnej nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa. Z uwagi na to, że wnioskodawca został sierotą pełnym w dniu 8 listopada 2020 r. (śmierć matki), nie mógł nabyć wcześniej prawa do dodatku dla sieroty zupełnej. W dniu śmierci ojca, tj. 15 września 2015 r., wnioskodawca był jedynie sierotą niepełnym. Nie ulega wątpliwości, że ustawodawca zamierzył przyznawanie dodatku wyłącznie osobom, które są dosłownie sierotami zupełnymi, tzn. takim, których oboje rodzice naturalni nie żyją (por. wyrok SA w Katowicach z 19.11.2009 r., III AUa 1829/09).

Zgodnie z art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. W razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny. W tym miejscu podzielić należy stanowisko wyrażone w wyroku SA w Katowicach z 8.1.2004 r. (III AUa 2877/02), zgodnie z którym, organ rentowy nie jest zobowiązany do każdorazowego informowania potencjalnego świadczeniobiorcy o wszystkich wynikających z obowiązujących przepisów możliwościach przyznawania dodatków (por. także wyrok SA w Rzeszowie z 6.2.2013 r., III AUa 1127/12).

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że wnioskodawca domaga się renty rodzinnej za okres wsteczny, tj. prawie 5 lat (od daty śmierci ojca w dniu 15 września 2015 r.). W ubezpieczeniach społecznych regułą jest kształtowanie sfery prawnej ubezpieczonych i instytucji ubezpieczeniowej z mocy prawa. Tę generalną zasadę, zgodnie z którą prawo do świadczeń określonych w ustawie (np. emerytury) powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia, ustanawia art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Regulację tę rozumie się w ten sposób, że jeżeli wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury lub renty zostały spełnione, to prawo do świadczenia powstaje, nawet gdy nie został złożony wniosek o jego przyznanie. Nabycie prawa in abstracto nie aktualizuje natomiast obowiązku organu rentowego do ustalenia i realizacji świadczenia, bez uprzedniego złożenia wniosku o świadczenie.

Poprzez złożenie wniosku ubezpieczony ujawnia się jedynie jako uprawniony do świadczenia i zainteresowany jego wypłatą. Przewidziany w art. 116 ust. 1 ww. ustawy wniosek o świadczenie nie jest zatem elementem warunkującym nabycie prawa do emerytury. Wniosek o przyznanie świadczenia stanowi jedynie żądanie realizacji powstałego ex lege prawa. Moment złożenia wniosku ma natomiast znaczenie dla określenia początkowej daty uruchomienia wypłaty świadczenia (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 2.7.2019r., III AUa 204/19).

W realiach przedmiotowej sprawy należy przede wszystkim naprowadzić, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego - ze względu na swoją istotę i konstrukcję - podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych, a zatem nie można ich poddawać ani wykładni rozszerzającej, ani zwązającej, modyfikującej. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych art. 5 KC nie ma zastosowania. Przepisy z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego. Rygor z tych przepisów nie może być łagodzony konstrukcją nadużycia prawa podmiotowego przewidzianą w art. 5 KC czy 8 KP. Pogląd ten jest utrwalony w orzecznictwie sądowym (wyrok SA w Szczecinie z 8.2.2018 r., III AUa 700/17, wyrok SN z 16.1.2020 r., II UK 190/18 i post. SN z 13.6.2019 r., II UK 280/18). Także przepisy o rencie socjalnej czy rencie rodzinnej mają charakter przepisów prawa publicznego, w konsekwencji, materialnoprawną podstawą świadczeń emerytalno-rentowych mogą być tylko przepisy prawa, a nie zasady współżycia społecznego.

Jak już wspomniano, stosownie do art. 100 ust. 1 ww. ustawy z 1998 r., prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich wymaganych warunków, natomiast w myśl jej art. 129 ust. 1, świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca powstania do nich prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. O ile zatem art. 100 ust. 1 odnosi się do nabycia prawa do świadczenia, o tyle art. 129 ust. 1 dotyczy prawa do jego realizacji, samo bowiem abstrakcyjne spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia nie stanowi podstawy do jego wypłaty. Uwzględniając zakres rozpoznawanego zagadnienia, należy stwierdzić, że prawo do wypłaty (realizacji) emerytury (renty) powstaje dopiero w wyniku ustalenia prawa do tego świadczenia, rozumianego - stosownie do art. 100 ust. 1 ustawy - jako spełnienie warunków do jego nabycia. Nie budzi wątpliwości, że może dotyczyć tylko świadczenia, do którego prawo zostało ustalone, przy czym ustalenie to następuje w decyzji organu rentowego bądź w orzeczeniu organu odwoławczego jakim jest wyrok sądu. Dopóki prawo to nie zostanie ustalone w decyzji organu rentowego lub orzeczeniu organu odwoławczego (przesądzone), dopóty ubezpieczony nie posiada statusu emeryta lub rencisty (choćby spełniał warunki wymagane do nabycia prawa do świadczenia) i nie jest uprawniony do jego pobierania, chociażby warunki do realizacji (wypłaty) świadczenia zostały spełnione wcześniej (por. wyrok SA w Poznaniu z 12.6.2019 r., III AUa 366/18).

W związku z powyższymi zważaniami, bezzasadna pozostaje argumentacja odwołującego się dotycząca stanu jego zdrowia, który miałby uzasadniać wsteczne przyznanie świadczeń. Powyższe założenie spowodowało oddalenie wniosków naprowadzających na weryfikację stanu zdrowia skarżącego. Jak bowiem wynikało z zadanych wyjaśniająco pytań, pozostaje on zorientowany w rzeczywistości i nie zachodziła potrzeba weryfikacji tego stanu dowodem z opinii biegłego.

Sąd orzekający dokonywał również oceny zasadności odwołania przez pryzmat art. 129 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przepis ten pozwala na wypłatę renty rodzinnej od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny, w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty. Wnioskodawca nie spełnia warunków umożliwiających skorzystanie z dobrodziejstwa powyższego przepisu. Przede wszystkim należy zauważyć, że wnioskodawca jest osobą dorosłą, uprawnioną do renty socjalnej, a zatem trudno przyjąć, aby po śmierci rodziców znalazł się w sytuacji analogicznej jak zazwyczaj małoletni uprawnieni do renty rodzinnej, a pozostający często bez środków utrzymania. Dorobek judykatury dotyczący wykładni tego przepisu znacząco odnosi się do sytuacji życiowej osób małoletnich. W takich przypadkach SN wielokrotnie podkreślał, że nie można przepisu art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyklądać zgodnie z jego dosłownym brzmieniem, przyjmując, iż o dacie wypłaty świadczenia decyduje data wniosku o to świadczenie. W takich sytuacjach interpretacja art. 129 musi przede wszystkim uwzględniać cel,

jakemu służy renta rodzinna, czyli zapewnienie środków utrzymania dla uprawnionego członka rodziny już od dnia śmierci osoby, po której świadczenie przysługuje (por. wyrok SN z 5.10.2006 r., I UK 117/06, w którym Sąd ten stwierdził, że szczególna sytuacja faktyczna i prawna małoletnich dzieci uprawnionych do renty rodzinnej po zmarłej matce uzasadnia wyrównanie świadczenia wstecz w sytuacji wystąpienia z wnioskiem później niż w momencie nabycia prawa do niego, jeżeli zwłoka wynika z obiektywnie istniejących okoliczności a nie z niestaranności w prowadzeniu własnych spraw przez uprawnionych – uwzględnienie zasady ochrony praw dziecka wyrażonej w art. 72 Konstytucji RP). Podobne stanowisko zostało zaprezentowane także w wyroku z dnia 11.5.2006 r. (I UK 320/06), wskazując, że w szczególnej sytuacji, jaką stanowi przypadek ubiegania się o rentę rodzinną po osobie, która została uznana za zmarłą zgodnie z art. 29 § 1 KC, możliwe jest wypłacenie renty za okres wcześniejszy niż wynikający z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu cytowanego wyżej wyroku Sąd Najwyższy wskazał, iż generalna zasada, wyprowadzona z dosłownego brzmienia przepisu art. 129 ust. 1 ustawy, że wypłatę świadczenia uruchamia dopiero wnioski o to świadczenie - bez możliwości wypłacenia świadczenia za okres wsteczny - powinna podlegać modyfikacji w sytuacjach uzasadniających tę modyfikację i przy zastosowaniu także innych reguł interpretacyjnych. W szczególności należy mieć na uwadze cel renty rodzinnej, którym jest zapewnienie środków utrzymania uprawnionym. Świadczenie to jest związane z ryzykiem śmierci osoby, która łożyła na utrzymanie osób uprawnionych do renty rodzinnej. Pozbawienie prawa do tego świadczenia (jego wypłaty) na skutek obiektywnych okoliczności, na które uprawniony nie ma i nie może mieć wpływu - mimo wystąpienia tego ryzyka - sprzeciwia się założonemu przez ustawodawcę celowi. Sytuacja wnioskodawcy jest zgoła odmienna i nie przystaje do wyżej, przykładowo podanych, okoliczności. Wnioskodawca Z. M. pozostaje bowiem osobą dorosłą i taką, która posiadała środki utrzymania w postaci renty socjalnej przyznanej na stałe (k. 52 akt organu). W wyroku z 24.10.2017 r. (II UK 455/16) SN wskazał na wyjątkowy charakter art. 129 ust. 2 ustawy. I tak, renta rodzinna jest związana z ryzykiem śmierci osoby łożącej na utrzymanie rodziny i zmierza do zapewnienia zastępczych środków utrzymania uprawnionym członkom rodziny. Pozbawienie prawa do tego świadczenia (jego wypłaty) na skutek obiektywnych okoliczności, na które uprawniony nie miał i nie mógł mieć wpływu - mimo wystąpienia tego ryzyka - sprzeciwia się założonemu przez ustawodawcę celowi. Szczególne okoliczności mogą poddać w wątpliwość możliwość oparcia się jedynie na tej regule interpretacyjnej. W spornej sprawie ustalony stan faktyczny sprzeciwia się sięgnięciu po dyspozycję powyższego przepisu. Dodatkowo dodać należy, że okres, za który skarżący dochodzi wypłaty renty rodzinnej, jest bardzo długi, a opóźnienie w złożeniu wniosku – spore – ponad 5 lat od daty śmierci ojca wnioskodawcy. Zasadnie argumentował w tym względzie organ rentowy, że nie można skutecznie żądać wypłaty świadczenia za okres po nabyciu do niego prawa, a przed wystąpieniem z wnioskiem i doprowadzać do wstecznego wypłacania świadczeń, a co ma również zapobiegać powstawaniu zjawiska kapitalizacji świadczeń (por. wyrok SN z 6.9.2021 r., I UK 85/11).

Reasumując, zdaniem sądu, postępowanie i procedowanie organu rentowego było zgodne z prawem, a zaskarżone decyzje jawią się jako prawidłowe.

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy - w myśl art. 477¹⁴ § 1 KPC - oddalił odwołania.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie § 3-4 i § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz. 68), mając na uwadze, że choć wnioskodawca złożył trzy odwołania, obejmowały one dwie decyzje, a argumentacja formułowana przez skarżącego była tożsama. Sąd uwzględnił również nakład pracy pełnomocnika z urzędu sprowadzający się do sformułowania jednego pisma procesowego i stawiennictwa na termin rozprawy.

Niniejsze pismo umieszczone zostało na portalu informacyjnym w celach informacyjnych i nie wywołuje skutków procesowych : doręczenie wywołujące skutki procesowe na zarządzenie przewodniczącego dokonane zostanie według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego.